בבית המשפט העליון

ע"פ 8630/16

לפני:	כבוד השופט י' עמית
המערער:	יוסף אלמראוין
	נ ג ד
המשיבים:	1. מדינת ישראל 2. פלונית

בקשה לעיכוב ביצוע רכיב הפיצוי והתגובה לבקשה

בשם המבקש:	עו"ד ליאורה גלאובך
בשם המשיבים:	עו"ד ד"ר בת-עמי ברוט

החלטה

בקשה לעיכוב ביצוע רכיב הפיצויים בגזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע מיום 27.9.2016 בתפ"ח 21274-12-15, עד להכרעה בערעור.

1. ביום 25.6.2016 הורשע המבקש על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בניסיון למעשה מגונה, תקיפה הגורמת חבלה של ממש והתחזות כאדם אחר (להלן: כתב האישום). על פי המתואר בכתב האישום, בשעת לילה מאוחרת הבחינה המתלוננת כי המבקש הולך אחריה כשרוכסן מכנסיו פתוח. כשהחל להתקרב אליה, החלה המתלוננת לרוץ לעבר ביתה ולצעוק, אך המבקש השיג אותה, אחז בה מאחור, חסם את פיה והצמיד גופו אליה. המבקש משך את המתלוננת לעבר שיחים בסמוך ולא הרפה חרף התנגדותה. שני עוברי אורח שמעו את צעקות המתלוננת והבחינו במבקש אוחז בה. השניים דרשו מהמבקש להניח למתלוננת אך זה סרב וטען כי הוא שוטר. רק לאחר שניסו להדוף את המבקש מהמתלוננת, המבקש נפל וברח מהמקום, עד שנתפס על-ידי משטרה שהוזעקה למקום, בעודו במנוסה.

2. הסדר הטיעון לפיו הורשע המבקש כלל הסכמה לעניין רכיב המאסר, אך לא לעניין רכיב הפיצויים, לגביו נשמעו טיעוני הצדדים והוגש לבית המשפט תסקיר נפגעת עבירה. בתסקיר צוין בין היתר כי בעקבות המקרה, החלה המתלוננת לחוות מצבי רוח קיצוניים, גילויי כעס ותוקפנות, מחשבות אובדניות, קשיי שינה בשל מחשבות וסיוטים, והתקפי חרדה. המתלוננת אובחנה כסובלת מתסמונת פוסט-טראומתית והחלה טיפול במסגרת אשפוז יום במחלקה פסיכיאטרית. היא נוטלת תרופות נוגדות דיכאון וחרדה ותרופות אנטי-פסיכוטיות. מהתסקיר עלה כי מעשיו של המבקש שיבשו את מסלול חייה של המתלוננת והובילו לרגרסיה בכל תחומי חייה – היא שבה להתגורר בבית הוריה, הפסיקה את לימודיה האקדמיים ואת עבודתה, ופיתחה תלות בסובבים אותה.

3. במסגרת גזר הדין נחלקו דעות השופטים באשר לגובה הפיצוי שיש להשית על המבקש. דעת המיעוט (כב׳ השופט ש׳ פרידלנדר) גרסה כי יש לחייב המבקש בפיצוי המקסימלי הקבוע בסעיף 77 לחוק העונשין, התשל״ז-1977 (להלן: חוק העונשין) בסך 258,000 ₪. זאת, על אף שמדובר בעבירת מין מסוג עוון, בהינתן אופיו האזרחי של הפיצוי לפי סעיף זה, ובשים לב לנזק הכבד שנגרם למתלוננת כתוצאה ממעשי המבקש, שהיה מקנה לה פיצוי גבוה משמעותית במסגרת הליך אזרחי.

דעת הרוב (מפי השופטים נ׳ זלצובר וי׳ רז-לוי) קבעה כי יש לחייב המבקש בפיצוי למתלוננת בסך 150,000 ₪. שופטי הרוב עמדו אף הם על הנזק החמור שנגרם למתלוננת, אולם סברו כי למבקש לא ניתנה ההזדמנות להתגונן מפני פסיקת סכום הפיצוי המקסימלי שכן המשיבה 1 (להלן: המשיבה) לא עתרה לכך, אלא לפיצוי משמעותי. כן עמדו על כך שעל בית המשפט לנקוט בזהירות בפסיקת הפיצוי במסגרת ההליך הפלילי שעה שאין בפניו חוות דעת מומחים, עדויות וחקירות נגדיות, אלא בעיקר תסקיר נפגע העבירה שאף עורכו אינו נחקר לגביו.

בגזר הדין נקבע כי הפיצוי ישולם ב-20 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.11.2016.

4. ביום 8.11.2016 הגיש המבקש ערעורו, וביום 15.1.2017 הוגשה הבקשה דנן, בגדרה עתר לעיכוב ביצוע רכיב הפיצויים בגזר הדין. בבקשה נטען כי הפיצוי שהושת על המבקש ״גבוה בכל קנה מידה, חורג מרמת הפיצוי הנפסקת בהליכים פליליים, אף בעבירות חמורות בהרבה מאלה שעבר המבקש״. צוין, כי המבקש מביע צער רב על

פגיעתו במתלוננת ומעוניין לפצותה, אך אינו מצליח לגייס את סכום התשלום החודשי הגבוה בשל העובדה שהוא שוהה במאסר ממושך.

5. המשיבה מתנגדת לבקשה וסבורה כי הטעמים שנמנו במסגרתה אינם מצדיקים עיכוב ביצוע של תשלום פיצוי, בהתאם לאמות המידה לעיכוב ביצוע פסק דין כספי בהליך אזרחי. בהקשר זה הפנתה המשיבה לפסיקה בה נקבע כי מצב כלכלי וחסרון כיס אינם מהווים כשלעצמם עילה לעיכוב תשלום הפיצויים. עוד צוין כי המבקש לא עמד ולו בתשלום אחד מבין 20 התשלומים שנקבעו בגזר הדין ואף לא פנה למרכז לגביית קנסות בבקשה לפרוס את סכום הפיצויים כך שהמבקש לא עשה מאמץ כלשהו להתחיל בתשלום הפיצוי שהושת עליו. עוד ציינה המשיבה כי לא נטען וממילא לא הוצגה כל תשתית ראייתית לכך שנפגעת העבירה לא תוכל להשיב הכספים אם וככל שיופחת סכום הפיצוי בערעור. אשר לסיכוי הערעור סבורה המשיבה כי אינם גבוהים בשים לב לפגיעה החמורה שנגרמה לנפגעת העבירה. לעניין זה ציינה המשיבה כי בהתאם להוראות סעיף 77 לחוק העונשין, גובה הפיצוי נגזר מגובה הנזק ולכן אין מקום לערוך השוואה למקרים אחרים בפסיקה בהם נפסקו לטובת נפגעי העבירה סכומים נמוכים יותר.

כמו כן, הובאה תגובתה של המתלוננת לבקשה, מפי אביה. אבי המתלוננת מסר למשיבה כי המתלוננת ומשפחתה מתנגדים בכל תוקף לעיכוב תשלום הפיצויים, שכן זה נדרש לצורך השבת הסכומים שנאלצה המשפחה להוציא להטבת מצבה של המתלוננת.

6. בבחינת בקשה לעיכוב ביצוע תשלום פיצויים שנפסקו בהליך פלילי נעזרים אנו במבחנים הנוהגים בבחינת בקשה לעיכוב ביצוע פסק דין כספי בהליך אזרחי, קרי, בסיכויי הערעור ובנטיית מאזן הנוחות (ראו, למשל, ע"פ 5842/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 4 (12.4.2016); ע"פ 2068/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 3 (31.5.2016)). איני רואה להרחיב בשאלת סיכויי הערעור בשלב זה, שכן מצאתי כי די בטעמים שבמאזן הנוחות כדי להוביל לדחיית הבקשה. ראשית, המבקש לא הציג כל תשתית עובדתית לביסוס טענתו בדבר חוסר יכולתו הכלכלית לעמוד בתשלום הפיצויים (ע"פ 3190/13 זאדה נ' מדינת ישראל, פס' 11 (4.6.2013) (להלן: עניין זאדה; ע"פ 30/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 7 (19.5.2015)). שנית, המבקש אינו חולק בערעורו על כך שיש לחייבו בפיצויים למתלוננת, אלא משיג על גובה הפיצוי שנפסק. בהינתן שבית משפט קמא פרס את סכום הפיצויים שהושת על המבקש ל-20 תשלומים חודשיים,

ומשהדיון בערעור צפוי להתקיים בעוד כששה חודשים, ממילא לא צפוי המבקש להשלים בפרק זמן זה את תשלום הפיצויים, אף לא מחצית הסכום בו חויב. בנסיבות אלה, אין מקום להימנע מתחילת ביצוע התשלום, ויש בכך כדי להלום את תכליתו של סעיף 77 לחוק העונשין, שבא לעולם על מנת לאפשר פיצוי מהיר ויעיל לנפגע העבירה (ע"פ 961/16 אל הרוש נ' מדינת ישראל, פס' 3 (24.3.2016); ע"פ 3420/15 גודה נ' מדינת ישראל (16.6.2015)). עוד אציין כי הבקשה הוגשה בחלוף למעלה מחודשיים מהמועד בו אמור היה המבקש להתחיל בתשלום הפיצויים שנפסקו לטובת המתלוננת. השיהוי הכבד בו הוגשה הבקשה יש בה כשלעצמה כדי להוביל לדחייתה (ע"פ 30/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 6 (19.5.2015); עניין זאדה, פס' 11)).

7. בטרם סיום אציין כי אין באמור כדי למנוע מן המבקש לפנות למרכז לגביית קנסות, המוסמך לפרוס או לדחות תשלום חוב ככל שימצא כי קיים צידוק לכך לאחר בחינת יכולותיו של המבקש. לעניין זה יפים דבריו של השופט א' רובינשטיין בע"פ 4200/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' יג (21.8.2013): "הסמכות הנתונה לבית המשפט בעיכוב הביצוע בעינה, אך דומני שדרך המלך הנכונה, כמדיניות שיפוטית ראויה, היא הפניית המבקש לחוק המרכז, וכך נעשה לא אחת בבית משפט זה. הטעם לדידי פשוט, שכן למרכז כלים טובים מאלה שבידי בית המשפט לחקירת יכולתו של הנאשם-החייב, והחוק הסמיכו – משמצא קשיי תשלום – לפרוס או לדחות".

ניתנה היום, כ' בשבט התשע"ז (16.2.2017).

ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח.16086300_E04.doc סח+עכב
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il